บทเรียนที่ 4

การบันทึกรายการปรับปรุง และรายการปิดบัญชี

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายและประเภทของรายการปรับปรุง
2. การบันทึกรายการปรับปรุง
3. การบันทึกรายการปิดบัญชี

1 ความหมายและประเภทของรายการปรับปรุง

รายการปรับปรุง (Adjusting Entries) หมายถึง รายการที่กิจการจะต้องบันทึกในวันสิ้นงวดบัญชี เพื่อแก้ไข ปรับปรุง รายได้และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างงวดบัญชีทั้งที่ได้รับเงินและจ่ายเงินแล้ว หรือยังไม่ได้รับเงินหรือจ่ายเงิน เพื่อให้ยอดคงเหลือในบัญชีที่เกี่ยวข้องแสดงยอดที่ถูกต้องตรงกับความเป็น จริง

รายการปรับปรุงแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท

1. **รายการคงค้าง (Accruals)** หมายถึง รายการที่กิจการให้บริการหรือให้ผลประโยชน์ไปแล้ว แต่ยังมิได้รับเงิน เช่น ค่าเช่าค้างรับ

2. **รายการล่วงหน้า (Prepayments)** หมายถึง รายการที่กิจการรับเงินล่วงหน้า แต่ยังให้บริการแก่ผู้จ่ายเงินไม่ครบ เช่น ค่าโฆษณารับล่วงหน้า ค่าวารสารรับล่วงหน้า

3. **รายการที่ไม่เกี่ยวกับเงินสด (Non-Cash)** หมายถึง รายการที่ไม่เกี่ยวข้องกับเงินสดแต่กิจการ ต้องบันทึกรายการปรับปรุงเพื่อให้ยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภททั่วไปของรายการที่เกี่ยวข้องแสดงยอดตรงกับความเป็นจริง

2 การบันทึกรายการปรับปรุง

การบันทึกรายการปรับปรุง จะบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป และผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป

รายได้ค้างรับ (Incom/Accrued Revenue)

รายได้ค้างรับ คือ รายได้ที่เกิดขึ้นแล้วโดยกิจการให้บริการหรือประโยชน์ไปแล้วในงวดบัญชีปัจจุบันแต่ยังไม่ได้รับเงินและยังไม่ได้บันทึกบัญชี เช่น ดอกเบี้ยค้างรับ ค่านายหน้าค้างรับ ค่าเช่าค้างรับ รายการเหล่านี้กิจการจะได้รับในงวดบัญชีถัดไป ดังนั้น ณ วันสิ้นงวดบัญชี จึงถือว่ารายได้ที่เกิดขึ้นนี้เป็นรายได้ของงวดบัญชีปัจจุบัน และในขณะเดียวกันกิจการก็มีสินทรัพย์หมุนเวียนเกิดขึ้นด้วย

การบันทึกรายการปรับปรุงจึงบันทึกบัญชีคู่กัน ดังนี้

เดบิต รายได้ค้างรับ (ระบุชื่อ) 1XX	XX	
เครดิต รายได้ (ระบุชื่อ) 4XX		XX

ตัวอย่าง 1

รายได้ค้างรับ คือ รายได้ที่เกิดขึ้นแล้วโดยกิจการให้บริการหรือประโยชน์ไปแล้วในงวดบัญชีปัจจุบัน แต่ยังไม่ได้รับเงินและยังไม่ได้บันทึกบัญชี เช่น ดอกเบี้ยค้างรับ ค่านายหน้าค้างรับ ค่าเช่าค้างรับรายการเหล่านี้กิจการจะได้รับในงวดบัญชีถัดไป ดังนั้น ณ วันสิ้นงวดบัญชี จึงถือว่ารายได้ที่เกิดขึ้นนี้เป็นรายได้ของงวดบัญชีปัจจุบัน และในขณะเดียวกันกิจการก็มีสินทรัพย์หมุนเวียนเกิดขึ้นด้วย

การบันทึกรายการปรับปรุงจึงบันทึกบัญชีคู่กัน ดังนี้

เดบิต รายได้ค้างรับ (ระบุชื่อ) 1XX	XX	
เครดิต รายได้ (ระบุชื่อ) 4XX		XX

ตัวอย่าง 2

เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 ซึ่งเป็นวันที่กิจการปิดบัญชีพบว่าเมื่อวันที่ 1ตุลาคม 25X1กิจการกู้เงินจากธนาคาร จำนวน 50,000 บาท อัตราดอกเบี้ยลอยตัวกิจการยังไม่เคยจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ยให้ธนาคารอัตราดอกเบี้ย ณ เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 เท่ากับ 5.25% ต่อปี

ให้ทำ บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป

เดบิต ดอกเบี้ยจ่าย (50,000 X 5.25% X 3/12) 511	656.25	
เครดิต ดอกเบี้ยค้างจ่าย 205		656.25

รายได้รับล่วงหน้า (Unearned Revenue/Deterred Incom)

รายได้รับล่วงหน้า คือ รายได้ที่กิจการได้รับเงินมาล่วงหน้า แต่บริการหรือประโยชน์ที่ให้แก่ลูกค้า หรือผู้จ่ายเงินยังไม่หมดหรือยังไม่ครบ ส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่คาบเกี่ยวระหว่างงวดบัญชี ดังนั้น เมื่อถึงวันสิ้นงวดบัญชีกิจการจะต้องพิจารณารายการรับล่วงหน้า ว่าในงวดบัญชีนี้มีรายได้เกิดขึ้นแล้วเป็นจำนวนเท่าใดและเป็นรายได้ที่ยังไม่เกิดขึ้นหรือรับล่วงหน้าเป็นจำนวนเท่าใด

การบันทึกรายการปรับปรุงจึงบันทึกบัญชีคู่กัน ดังนี้

กรณีบันทึกเป็นรายได้

เดบิต รายได้ (ระบุชื่อ)	4XX	XX	
เครดิต รายได้รับล่วงหน้า (ระบุชื่อ)	2XX		XX

กรณีบันทึกเป็นหนี้สิน

เดบิต รายได้รับล่วงหน้า (ระบุชื่อ)	2XX	XX	
เครดิต รายได้(ระบุชื่อ)	4XX		XX

ตัวอย่างที่ 3

เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 25X1 กิจการร่วมค้าแห่งหนึ่งรับค่าเช่าแผ่นป้ายโฆษณาซึ่งติดตั้งอยู่บนดาดฟ้าของสำ นักงาน ตกลงกันในราคาเดือนละ 3,000 บาท โดยผู้เช่าต้องจ่ายล่วงหน้า 6 เดือน สัญญาเริ่มเดือนพฤศจิกายน 25X1

ให้ทำ บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป

- กรณีบันทึกเป็นรายได้ (รายได้ค่าเช่า)
- กรณีบันทึกเป็นหนี้สิน (ค่าเช่ารับล่วงหน้า

กรณีบันทึกเป็นรายได้ (รายได้ค่าเช่า)

เดบิต รายได้ค่าเช่า (18,000 X 4/6)	404	12,000	
เครดิต ค่าเช่ารับล่วงหน้า	205		12,000

กรณีบันทึกเป็นหนี้สิน (ค่าเช่ารับล่วงหน้า)

เดบิต ค่าเช่ารับล่วงหน้า (18,000 X 2/6)	205	6,000	
เครดิต รายได้ค่าเช่า	404		6,000

รายได้จ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expenses)

ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า คือ ค่าใช้จ่ายที่กิจการจ่ายล่วงหน้าแต่ได้รับบริการหรือประโยชน์ยังไม่หมดหรือยังไม่ครบ ส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่คาบเกี่ยวระหว่างงวดบัญชีดังนั้น เมื่อถึงวันสิ้นงวดบัญชีกิจการจะต้องพิจารณารายการจ่ายล่วงหน้า ว่าในงวดบัญชีนี้มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นแล้วเป็นจำนวนเท่าใดและเป็นค่าใช้จ่ายที่ยังไม่เกิดขึ้นหรือจ่ายล่วงหน้าเป็นจำนวนเท่าใด และต้องบันทึกรายการปรับปรุง

การบันทึกรายการปรับปรุงจึงบันทึกบัญชีคู่กัน ดังนี้

กรณีบันทึกเป็นค่าใช้จ่าย

เดบิต ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า (ระบุชื่อ)			1XX	XX
เครดิต ค่าใช้จ่าย (ระบุชื่อ)		5XX		XX

กรณีบันทึกเป็นสินทรัพย์

เดบิต ค่าใช้จ่าย (ระบุชื่อ)		5XX	XX	
เครดิต ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า (ระบุชื่อ)		1XX		XX

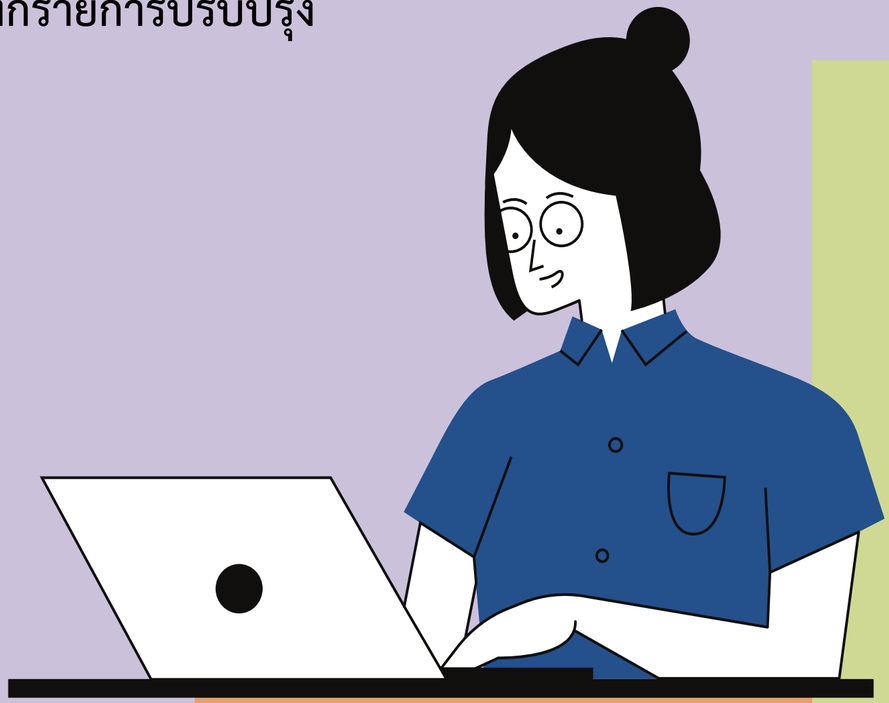

วัสดุสิ้นเปลือง (Office Supplies)

วัสดุสิ้นเปลืองเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนชนิดหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเป็นของสิ้นเปลืองใช้แล้วหมดไป และมีมูลค่าต่อหน่วยไม่สูงมาก วัสดุสิ้นเปลืองมีหลายประเภทแล้วแต่ลักษณะการใช้งาน

วัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือต้นงวด	XX บาท
บวก ซื้อระหว่างงวด	XX บาท
วัสดุสิ้นเปลืองมีไว้ใช้ทั้งสิ้น	XX บาท
หัก วัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือปลายงวด	XX บาท
วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	XX บาท

วัสดุสิ้นเปลืองส่วนที่ใช้หมดไป ถือเป็นค่าใช้จ่ายประจำสำหรับงวดบัญชี ส่วนที่เหลืออยู่ถือเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน ที่จะยกไปงวดบัญชีถัดไป การบันทึกรายการปรับปรุงจึงบันทึกรายการคู่กันดังนี้

เดบิต วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	5XX	XX	
เครดิต วัสดุสิ้นเปลือง	1XX		XX

ตัวอย่าง

เมื่อวันที่ 1 มกราคม 25X1 กิจการร่วมค้าเอกโทตรีการทางพิเศษ มีวัสดุสิ้นเปลืองยกมาราคา 1,500 บาท ระหว่างปี ซื้อเพิ่มเติมอีก 4,000 บาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1 ซึ่งเป็นวันสิ้นงวดบัญชี ปรากฏว่ามีวัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือ 2,100 บาท ให้ทำ บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป

เดบิต วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป (1,500+4,000-2,100)	520	3,400	
เครดิต วัสดุสิ้นเปลือง	106		3,400

ค่าเสื่อมราคา (Deperciation Expenses)

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ หมายถึง สินทรัพย์ที่มีตัวตนซึ่งเข้าเงื่อนไขทุกข้อต่อไปนี้

1) มีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิตในการจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการ เพื่อให้เช่า หรือเพื่อใช้ในการบริหารงาน

2) คาดว่าจะใช้ประโยชน์มากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลา

ค่าเสื่อมราคา หมายถึง การปันส่วนจำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างมีระบบตลอด อายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้น

อายุการใช้ประโยชน์ หมายถึง กรณีใดกรณีหนึ่งต่อไปนี้

1) ระยะเวลาที่กิจการคาดว่าจะมีสินทรัพย์ไว้ใช้หรือ

2) จำนวนผลผลิตหรือจำนวนหน่วยในลักษณะอื่นที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์

จำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคา หมายถึง ราคาทุนของสินทรัพย์หรือมูลค่าอื่นที่ใช้แทนราคาทุน หักด้วยมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์

- มูลค่าคงเหลือ หมายถึง จำนวนเงินโดยประมาณที่กิจการคาดว่าจะได้รับในปัจจุบันจากการ จำหน่ายสินทรัพย์หลังจากหักต้นทุน ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการจำหน่ายสินทรัพย์นั้น หากสินทรัพย์นั้นมีอายุและสภาพที่คาดว่าจะเป็น ณ วันสิ้นสุดอายุการใช้ประโยชน์

- การคิดค่าเสื่อมราคา กิจการต้องคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์แต่ละส่วน แยกต่างหากจากกันเมื่อส่วนประกอบแต่ละส่วนนั้นมีต้นทุนที่มีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับต้นทุนทั้งหมดของสินทรัพย์นั้น การคิดค่าเสื่อมราคาจะสิ้นสุดเมื่อกิจการตัดรายการสินทรัพย์นั้นหรือจัดประเภทสินทรัพย์นั้นเป็นสินทรัพย์ถือไว้เพื่อขาย

- จำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาและระยะเวลาการคิดค่าเสื่อมราคา กิจการต้องปันส่วนจำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างมีระบบตลอดอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์

- จำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาและระยะเวลาการคิดค่าเสื่อมราคา กิจการต้องปันส่วนจำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างมีระบบตลอดอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ กิจการสามารถใช้วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาซึ่งมีหลายวิธีปันส่วนจำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ อย่างมีระบบตลอดอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ วิธีการคิดค่าเสื่อมราคามีหลายวิธี

- วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา กิจการต้องเลือกใช้วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาที่สะท้อนรูปแบบของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตที่กิจการคาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์

  การเลือกวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาและการประมาณอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์เป็นเรื่องที่ต้องใช้ดุลยพินิจ

  กิจการสามารถใช้วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาซึ่งมีหลายวิธีปันส่วนจำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างมีระบบตลอดอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ วิธีการคิดค่าเสื่อมราคามีหลายวิธี เช่น วิธีเส้นตรงวิธียอดคงเหลือลดลง และวิธีจำนวนผลผลิต

ในที่นี้จะนำเสนอเพียงวิธีเดียว คือ วิธีเส้นตรง (Straight line method) วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายและเป็นที่นิยมใช้ทั่วไป

การคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี = ราคาทุนของสินทรัพย์หรือมูลค่าอื่นที่ใช้แทนราคาทุน**หัก**ด้วยมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์หารด้วยอายุการใช้ประโยชน์หรือ

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาทุนของสินทรัพย์-มูลค่าคงเหลือ}}{\text{อายุการใช้ประโยชน์}}$$

การบันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป จะบันทึกรายการค่าเสื่อมราคาในบัญชีค่าเสื่อมราคา ซึ่งถือเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวดบัญชีของกิจการที่ไม่ได้เป็นตัวเงิน แสดงในงบกำไรขาดทุนคู่กับบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม ถือเป็นสินทรัพย์ แต่เป็นบัญชีปรับมูลค่าของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์นั้น ๆ จึงแสดงเป็นรายการหักในงบฐานะการเงิน

เดบิต ค่าเสื่อมราคา-(ระบุชื่อ)	5XX	XX	
เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม-(ระบุชื่อ)	1XX		XX

หนี้สงสัยจะสูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (Doubtful and Allowance for Doubtful Debts)

หนี้สงสัยจะสูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (Doubtful and Allowance for Doubtful Debts)

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่101เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้คำนิยามและข้อพึงปฏิบัติเกี่ยวกับหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญไว้ดังนี้

ลูกหนี้การค้า (Trade Receivable)

ลูกหนี้การค้า (Trade Receivables) หมายถึง ลูกหนี้ที่เกิดจากการดำเนินการค้าตามปกติของ ธุรกิจและจะมีชื่อบัญชีแตกต่างกันได้ตามประเภทของธุรกิจเช่น ธุรกิจธนาคารพาณิชย์หมายถึงบัญชีระหว่าง ธนาคารที่มีดอกเบี้ย เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ

ลูกหนี้อื่น (Trade Receivable)

ลูกหนี้อื่น (Other Receivables) หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากการดำ เนินการค้าตามปกติของธุรกิจ เช่น

- ลูกหนี้และเงินให้กู้ยืมแก่กรรมการและลูกจ้าง
- เงินให้กู้ยืมแก่บริษัทในเครือและบริษัทร่วม
- รายได้อื่นค้างรับ

หนี้สูญ (Bad Debt)

หนี้สูญ (Bad Debt) หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว แต่ไม่ได้รับชำระหนี้และ ได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี

หนี้สงสัยจะสูญ (Doubtful Accounts)

หนี้สงสัยจะสูญ (Doubtful Accounts) หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้และถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

ค่าเผื่อหนี้สูญหรือค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (Allowance for Doubtful Accounts

ค่าเผื่อหนี้สูญหรือค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (Allowance for Doubtful Accounts) หมายถึงจำนวนที่กันไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้และถือเป็นบัญชีปรับมูลค่า (Valuation Account) ที่ตั้งขึ้นเพื่อแสดงเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ในงบการเงิน เพื่อให้คงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้ที่คาดหมายว่าจะเก็บได้

◆การบันทึกลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ มีวิธีปฏิบัติ 2 วิธี คือ

1. *วิธีตัดจำหน่ายโดยตรง (Direct Write-Off Method)* วิธีนี้ ไม่บันทึกรายการจนกว่าในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีลูกหนี้สูญจริง จึงบันทึกเป็นผลเสียหายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น โดยบันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต หนี้สูญ (เป็นค่าใช้จ่าย)	5XX	XX	
เครดิต ลูกหนี้	1XX		XX

2. *วิธีตั้งค่าเผื่อ (Allowance Method)* วิธีนี้ จะประมาณหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้ โดยคำนวณจากยอดขายหรือจากยอดลูกหนี้ แล้วบันทึกจำนวนที่ประมาณขึ้นนั้น รายการนี้ทำในรอบระยะเวลาบัญชีที่บันทึกรายการขาย โดยบันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต หนี้สงสัยจะสูญ (เป็นค่าใช้จ่าย)	5XX	XX	
เครดิต ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (เป็นบัญชีปรับมูลค่าลูกหนี้)	1XX		XX

◆วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ ที่นิยมใช้มี 3 วิธี ดังนี้

1. คำนวณเป็นร้อยละของยอดขาย (Percentage of Sales)

1.1 คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายรวม

1.2 คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายเชื่อ

2. คำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ (Percentage of Outstanding Receivable)

2.1 คำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ โดยถือว่าอัตราส่วนของจำนวนหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ทั้งหมดจะคงที่

2.2 คำนวณโดยจัดกลุ่มลูกหนี้จำแนกตามอายุของหนี้ที่ค้างชำระ โดยถือว่าลูกหนี้ที่ค้างชำระนานจะมีโอกาสไม่ชำระหนี้มากกว่าลูกหนี้ที่เริ่มเกิดขึ้น

3. คำนวณโดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย วิธีนี้จะกระทำได้ยากในธุรกิจที่มีลูกหนี้จำนวนมากราย

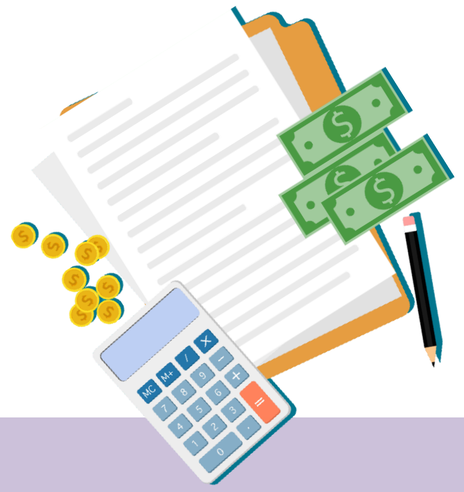

ตัวอย่าง

ในวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 ซึ่งเป็นวันสิ้นงวดบัญชีกิจการมียอดขายเชื่อทั้งสิ้น 88,000 บาท ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญคงเหลือ 2,000 บาท กิจการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ 1% ของยอดขายเชื่อ

ให้ทำ บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป (กิจการปิดบัญชีวันที่ 31 ธันวาคม 25X1)

25X1				
ธ.ค. 31	เดบิต หนี้สงสัยจะสูญ (88,000 X 1%)	525	880	
	เครดิต ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	104		880

3 การบันทึกรายการปิดบัญชี

การบันทึกรายการปิดบัญชีสำหรับกิจการร่วมค้า ก็เหมือนกับธุรกิจอื่นๆ แยกตามลักษณะการประกอบธุรกิจ ได้ 2 ลักษณะ

กิจการให้บริการ

ขั้นตอนที่ 1 โอนปิดบัญชีรายได้ค่าบริการและรายได้อื่น (ถ้ามี) ไปบัญชีกำ ไรขาดทุนโดย

เดบิต	รายได้ค่าบริการ	XX	
	รายได้อื่น	XX	
	เครดิต กำ ไรขาดทุน		XX

ขั้นตอนที่ 2 โอนปิดบัญชีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไปบัญชีกำไรขาดทุนโดย

เดบิต	กำไรขาดทุน	XX	
	เครดิต ค่าใช้จ่ายรายการที่ 1 (ระบุ)		XX
	ค่าใช้จ่ายรายการที่ 2 (ระบุ)		XX
	ค่าใช้จ่ายรายการที่ 3 (ระบุ)		XX

ขั้นตอนที่ 3 โอนปิดบัญชีกำไรขาดทุน ไปบัญชีส่วนของผู้ร่วมค้าหรือกำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่ได้แบ่ง

กรณีกำไรสุทธิ

เดบิต	กำไรขาดทุน(ผลต่างขั้นที่ 1 และ 2)	XX	
	เครดิต ผู้ร่วมค้าคนที่ 1		XX
	ผู้ร่วมค้าคนที่ 2		XX
	ผู้ร่วมค้าคนที่ 3		
หรือ เดบิต	กำไรขาดทุน	XX	
	เครดิต กำไรสะสมยังไม่ได้แบ่ง		XX

กรณีขาดทุนสุทธิ

เดบิต	ผู้ร่วมค้าคนที่ 1	XX	
	ผู้ร่วมค้าคนที่ 2	XX	
	ผู้ร่วมค้าคนที่ 3	XX	
	เครดิต กำไรขาดทุน		XX
หรือ เดบิต	ขาดทุนสะสมยังไม่ได้แบ่ง	XX	
	เครดิต กำไรขาดทุน		XX

กิจการซื้อขายสินค้า

วิธีผ่านต้นทุนขาย วิธีนี้จะโอนปิดบัญชีที่เกี่ยวกับต้นทุนขายที่มียอดคงเหลือทางด้านเดบิต บันทึกสินค้าคงเหลือ (ปลายงวด) และโอนปิดบัญชีที่มียอดคงเหลือทางด้านเครดิตไปบัญชีต้นทุนขาย จากนั้นจะโอนปิดบัญชีต้นทุนขาย บัญชีที่เกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายที่เหลืออยู่ ไปบัญชีกำไรขาดทุน และ ขั้นตอนสุดท้ายจะโอนปิดบัญชีกำไรขาดทุนไปบัญชีส่วนของผู้ร่วมค้า หรือบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่ได้แบ่ง

วิธีไม่ผ่านต้นทุนขาย วิธีนี้กิจการจะไม่เปิดบัญชีต้นทุนขายเหมือนวิธีแรก แต่จะบันทึกรายการสินค้าคงเหลือ (ปลายงวด)และโอนปิดบัญชีที่เกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายไปบัญชีกำไรขาดทุนและ ขั้นตอนสุดท้ายจะโอนปิดบัญชีกำไรขาดทุนไปบัญชีส่วนของผู้ร่วมค้าหรือบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่ได้แบ่ง วิธีนี้จะมีขั้นตอนน้อยกว่าวิธีแรก